

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Ignorantia vincibilis causa peccati formalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

4. Inferes ex dictis : In confessione exprimendas esse qualitates personarum, circa quas aliquis fuit morose delectatus, fuerintne soluta, vel ligata, &c. quod non tantum ex nostra sententia manifeste sequitur, sed etiam suadet ab opposita sententia auctoribus; licet enim probabile sit, circumstantias operis cogitati non inducere diver-

tatem specificam in simplicem complacentiam ipsius nihilominus tamen facile contingit a consensu in delectationem voluntatem procedere in consensum ipsius operis, quo casu jam est distinctio specifica, & per expressionem qualitatum Confessario major meliorque notitia peccatorum istiusque peccantis acquiritur.

DISPUTATIO XXII.

DE

Causis peccatorum.

Cum duo sint in peccato, materiale & formale, actus & inordinatio, peccatum habet & causam per se, quatenus actus est, & causam per accidens, quatenus est inordinatum. Et cur per accidens? quia inordinatio privatio est. Ita exprimitur S. D. hic q. 75. a. 1. in c. *Ex parte autem inordinationis, inquit, habet causam eo modo, quo negatio, vel privatio potest habere causam. Sed cum inordinatio peccati, & quolibet malum non sit simplex negatio, sed privatio ejus, quod aliquid natum est, & debet haberi, necesse est, quod talis inordinatio habeat causam agentem per accidens.* Hac porro causa per accidens præcipua est creaturæ rationalis liberum arbitrium deficiens, sive ut S. D. loc. cit. creata *voluntas carens directione regulae rationis, & legis Divinae, intendens aliquid bonum commutabile.* Plures tamen alia causa vel interna vel externa possunt ad peccatum proximè, vel remotè concurrere. Externa è mente Catholicorum, & S. D. hic q. 80. a. 1. & 2. Dæmon est; non directa, sed indirecta per internam intigationem & tentationem, quæ tamen peccandi nullam inducit necessitatem; unde I. Petri ult. *Item homo homini potest esse causa peccandi, ut S. D. q. 81. vel per suggestionem, modo diabolico; vel per originem, de quo infra.* Et blasphemo hæreticorum ore etiam DEUS peccati Author & causa est, quam tamen blasphemiam art. 3. removebimus. Interna causa peccati, quæ in ipso homine reperitur, & vel ex parte intellectus, estque ignorantia, de qua art. 1. sequenti; vel ex parte voluntatis, & sic non tantum voluntas per modum principii deficientis est causa peccati, sed etiam unum peccatum potest esse causa alterius, S. D. q. 75. a. 4. ut mala intentio malæ electionis, rapina vel furtum homicidii, &c. Vel ex parte appetitus sensitivi, & sic docet D. Th. hic q. 77. à passione voluntatem indirectè moveri ad peccandum. Unde Dan. 13. dicitur: *Concupiscentia subvertit cor tuum, & hæc quidem caret difficultate.* Dna sunt questiones celebriores. *Primò.* An omne peccatum præcedat ignorantia? *Secundò.* An, vel quomodo DEUS concurrat ad actum peccati? Ideo sit

ARTICULUS I.

An ignorantia causet, vel sit peccatum?

SUMMARI A.

1. Diviso ignorantia.
2. Ignorantia est vera causa peccati.
3. Ignorantia concomitans non causat peccatum.
4. Ignorantia antecedens tantum causat peccatum materialiter.
5. Ignorantia consequens etiam causat peccatum formaliter.
6. Est & ipsa formaliter peccaminosa.
7. Et quandoque speciale peccatum.

§. I.

Ignorantia vincibilis causa peccati formalis.

1. Suppono primò. Ignorantiam propriè & privativè acceptam pro carentia vel absentia sci-

entia, quam quis natus & aptus est habere, dicitur primò, ex parte subjecti in invincibilem & vincibilem; secundò ex parte actus in antecedentem consequentem, & concomitantem, de quibus divisionibus in superiori tract. de act. hum. dictum fuit. Tertiò ex parte formæ opposita in ignorantiam habitualem, & actuaalem. Habituaalis est carentia scientiæ habitualis, actualis ex opposito est absentia scientiæ actualis. Actualis ratio sum dividitur in absentiam scientiæ, h. e. cognitionis speculativæ, vel ut est ignorantia articulo rum fidei; vel practicæ de agendis, aut omittendis.

Suppono secundò, è S. D. q. 76. a. 1. Ignorantiam verè esse causam peccati. Ita enim dicitur

citur Levit. 4. *Si peccaverint Principes per ignorantiam.* Et rursum: *Si peccaverit anima per ignorantiam.* Non tamen esse causam directam, sed indirectam peccati, inde constat, quia ignorantia non aliter causat peccatum, quam removendo prohibens, h. e. scientiam ad evitandum peccatum requisitam, quam si quis habuisset, peccatum non commisisset. His positis queritur, quanam ignorantia causet peccatum?

3. **CONCLUSIO PRIMA.** *Ignorantia concomitans nullo modo, (2.) antecedens ignorantia peccatum materialiter; (3.) consequens verò etiam formaliter causat.* Ita communis cum S. D. q. 76.

Ratio primæ partis est: Quod actum peccati neque facit voluntarium neque involuntarium, sed merè se habet per accidens ad ipsum, nullo modo potest esse causa peccati; sed ignorantia concomitans est talis, prout loco cit. dictum: ergo. Præterea: In tantum ignorantia causat peccatum, in quantum culpabiliter removel scientiam, quæ si adesset, impediretur peccatum: sed hoc non facit ignorantia concomitans; nam v. g. Venator suum hostem scilicet explosione occidens, quem per ignorantiam concomitantem feram esse existimat, illum nihilominus occideret, tamen si sciret ipsum adesse: ergo ignorantia concomitans nullum causat peccatum.

4. Ratio secundæ partis est: Ignorantia, quæ causat involuntarium simpliciter, excusat à peccato formali: sed ignorantia invincibilis sive juris, sive facti, causat involuntarium simpliciter, prout ibid. contra Jansenium dixi: ergo excusat à peccato formali, & non causat illud. Nihilominus quia hæc quoque ignorantia tollit [quamvis inculpabiliter] scientiam, quæ si adesset, omitteretur actus prohibitus, v. g. comestio carniæ die prohibito, propterea licet non sit causa peccati formaliter, est tamen illius causa materialiter sumpti.

5. Ratio tertiæ partis est: quia cum ignorantia consequens sit indirectè, & saltem interpretativè voluntaria, non impedit, quo minus actus peccati, qui ex ipsa sequitur, sit saltem interpretativè voluntarius: unde illa ignorantia est causa peccati etiam formaliter, quæ est causa, quòd actus peccati sit saltem interpretativè voluntarius: sed ignorantia consequens est causa, quòd actus peccati sit voluntarius saltem interpretativè & imputativè, ut loco cit. ostensum est: ergo.

§ II.

Ignorantia vincibilis ipsamet est peccatum.

6. **CONCLUSIO SECUNDA.** *Ipsa quoque ignorantia vincibilis & actualis alicujus rei, quam scire tenemur, est in se ipsa formaliter peccaminosa, idq. ratione negligentia in inquirenda veritate.*

Prima pars est indicata in S. Script. ad Cor. 14. *Si quis ignorat, ignorabitur, h. e. à regno DEI excludetur.* Juxta illud Matth. 25. *Nescio vos, & Of. 4. Quia tu scientiam repulisti, repellam te, &c.*

Ratio est: Quod in se habet repugnantiam cum præcepto, & recta ratione, est in se formaliter peccatum: sed ignorantia actualis in se habet repugnantiam cum præcepto, & virtute studiositatis, quo jubemur adhibere debitam diligentiam in negotiis nostræ salutis: ergo.

Ratio secundæ partis est: quam habet S. D. a. 2. In tantum ignorantia est peccatum, in quantum est voluntaria omisio scientiæ debitæ, seu quam tenemur inquirere: sed est omisio talis, propter voluntariam & culpabilem negligentiam in inquirenda veritate, hæc quippe ratione opponitur virtuti studiositatis, estque voluntaria: ergo.

Dixi primò, *vincibilis*, contra Jansenium, qui invincibilem ignorantiam juris naturalis peccati arguit: hanc quippe, sicuti causat simpliciter involuntarium, sic tollere & non causare rationem peccati, constat ex dictis loco cit. Dixi secundò, *actualis ignorantia*; nam ab habitualis ignorantia non tam est peccatum, quam effectus & vestigium peccati ab actuali ignorantia relictum: siquidem habitibus neque meremur, neque demeremur, nec habitus sed actus prohibentur.

CONCLUSIO TERTIA. *Quando scientia præcipitur per se, & propter ipsum scire, sine proprio ordine ad aliquod opus, tunc est speciale peccatum: non autem quando per accidens præcipitur ratione alterius operis præcepti.* Ratio est: quia oppositio cum aliqua virtute generali non constituit speciale peccatum, nisi cum motivum formale virtutis illius specialiter attingitur, veluti patet in irreverentia & inobedientia erga DEUM: sed oppositio, quam habet ignorantia, est cum generali virtute studiositatis, utpote quæ scientiam practicam, tanquam regulam ordinariam & necessariam omnium humanarum operationum pro sua materia respicit: ergo nisi ipsum formale motivum studiositatis per se formaliter attingatur, ignorantia non est speciale peccatum. Atqui cum scientia præcipitur tanquam necessaria conditio ad implendum aliud opus præceptum, v. g. ad jejunandum, audiendum Sacrum, &c. non per se attingitur formale motivum studiositatis; tunc verò per se formaliter attingitur, cum ipsa cognitio veritatis per se præcipitur: ergo in primo casu ignorantia non est; in secundo verò est speciale peccatum. Et sic scientia alicui statui vel officio specialiter annexa, est specialiter sub præcepto: e. g. noticia non tantum mysteriorum fidei, sed & præceptorum & officiorum hominis Christiani est specialiter annexa statui hominis Christiani, noticia morborum & medicinarum officio medici, peccatorum officio confessorii &c.

ARTICULUS II.

An omne peccatum præcedat aliquis error in intellectu?

SUMMARI A.

1. Quid error speculativus & practicus?

2. Quid error formalis, & virtualis?

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

3. Omni peccato præcurrere aliquem errorem intellectus suadet auctoritas.

FF 1

4. Es